

Q&A samenwerkingsovereenkomst Aanpak Veluwe Gemeenteraad Barneveld

1. Wat is er nu ondertekend?

Het college heeft besloten een samenwerkingsovereenkomst (SOK) aan te gaan met de andere overheden: provincie, waterschappen en gemeenten op de Veluwe. Tegelijkertijd is de eerste tranche van het uitvoeringsplan vastgesteld. Daarmee spreken de betrokken overheden af om samen te werken als één overheid en de uitvoering gezamenlijk aan te sturen.

2. Wat is het doel van deze eerste tranche?

De eerste tranche maakt het mogelijk om direct te starten met uitvoering. Het gaat om de inzet van middelen die nu op de Rijksbegroting staan, zodat de uitvoeringsorganisatie kan worden ingericht en de eerste projecten kunnen starten.

3. Hoe is dit georganiseerd?

Er komt een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie en een programmatische aanpak. Dit moet zorgen voor meer samenhang en snelheid in uitvoering. Bestuurders stellen kaders, doelen en budgetten vast via een bestuurlijk overleg (BO). Ze sturen bij waar nodig en bewaken de samenhang en voortgang.

4. Wat zijn de belangrijkste opgaven waar we aan werken?

De aanpak richt zich op drie samenhangende opgaven:

- Verminderen van stikstofuitstoot
- Herstel van natuur
- Herstel van het water- en bodemsysteem

5. Hoeveel geld is beschikbaar en waarvoor?

Er is maximaal €300 miljoen beschikbaar vanuit het Rijk. Deze middelen worden ingezet voor maatregelen zoals emissiereductie, natuurherstel en beekdalherstel, en voor ondersteuning en uitvoering. Provincie Gelderland treedt op als regiokassier. Zij ontvangt de middelen van het Rijk en zorgt voor verdeling, monitoring en verantwoording.

6. Hoe wordt dit geld verdeeld?

De verdeling is indicatief: voor de Veluwe gaat het om:

- a) extensivering en vrijwillige beëindiging grondgebonden veehouderij: circa 47%
- b) bedrijfsgerichte maatregelen zoals technische maatregelen, managementmaatregelen: circa 30%
- c) Gebieds- en systeemmaatregelen gericht op natuurherstel en hydrologie: circa 15%
- d) Maatwerk, ondernemersgerichte maatregelen en monitoring: circa 8%

7. Hoe zorgen we voor resultaat en bijsturing?

Door monitoring van stikstof, natuur en water en periodieke voortgangsrapportages. Op basis daarvan kan het BO besluiten tot bijsturing.

8. Hoe verhoudt deze eerste tranche zich tot de lange termijn?

De aanpak is onderdeel van een programma dat minimaal 10 jaar loopt. De uitvoering gebeurt in stappen (tranches), zodat er ruimte is om bij te sturen.

Achtergrond

1. Waarom is deze Aanpak Veluwe nodig?

Ondernemers rond de Veluwe ervaren onvoldoende perspectief omdat zij niet door kunnen ontwikkelen doordat vergunningverlening grotendeels stilligt. Agrariërs willen graag vooruit maar kunnen door de onzekerheid geen stappen zetten. De natuur op de Veluwe staat onder druk door stikstof, droogte en gebruik van het gebied. Zonder verbetering is er onvoldoende ruimte voor vergunningen en ontwikkelingen. Daarom gaan de overheden en partners samen aan de slag om met agrariërs, inwoners en ondernemers uit het gebied te werken aan stikstofreductie, hydrologie en natuurherstel.

2. Waarom wordt nu een eerste tranche vastgesteld en niet een compleet uitvoeringsplan?

Met hun handtekening maken de overheden een belangrijke eerste stap: de Aanpak Veluwe gaat van start. Ze beginnen direct met de uitvoering, maar houden ook de ruimte om de aanpak verder uit te werken en bij te sturen. Dat doen ze op basis van gesprekken met betrokken partijen en de maatregelen die de Taskforce nog uitwerkt. In september wordt een geheel uitvoeringsplan vastgesteld, welke jaarlijks wordt aangepast.

3. Wat willen de overheden bereiken?

We werken aan twee doelen:

- Een levendig buitengebied waar mensen kunnen wonen, werken en ondernemen
- Sterkere en gezondere natuur op en rond de Veluwe

Zo ontstaat er weer ruimte om vergunningen te verlenen aan inwoners en ondernemers.

4. Wat betekent dit voor ondernemers?

Ondernemers en boeren krijgen weer perspectief. Met de juiste ondersteuning en vergunningen kunnen zij hun bedrijf verder ontwikkelen. Van ondernemers vragen we wel een bijdrage: bijvoorbeeld aan het verminderen van stikstof, het herstel van de natuur of het verbeteren van de waterhuishouding. In 2026 werken de overheden het

uitvoeringsplan verder uit samen met betrokken partijen. In 2027 komen er concrete regels en ondersteuning via de Omgevingswet. Per sector — zoals landbouw, recreatie & toerisme en industrie — wordt dan duidelijk wat er van ondernemers verwacht wordt en welke hulp zij kunnen krijgen. Voor boeren kan het gaan om aanpassingen in de bedrijfsvoering, het toepassen van nieuwe technieken of — als ze dat zelf willen — het stoppen met hun bedrijf.

5. Wat gebeurt er concreet in de eerste periode?

Er worden maatregelen gestart voor:

- Vermindering van uitstoot
- Herstel van natuur en water
- Ondersteuning van ondernemers en projecten

6. Is deelname verplicht voor de gehele Aanpak Veluwe?

Het plan van de eerste tranche voor 2026/2027 gaat uit van vrijwillige deelname en biedt perspectief voor ondernemers binnen de gestelde doelen.

Binnen de aanpak Veluwe wordt uiteindelijk voor het gehele uitvoeringsplan nagedacht hoe stikstofnormen kunnen worden vastgelegd en wordt dan verplichtend.

Natuurherstel is een voorwaarde in onze wetgeving, zonder aantoonbaar herstel zal de rechter elke ontwikkeling blijven blokkeren. Natuurherstel en stikstofreductie is dus ook een sleutel om juridisch weer ruimte te creëren voor vergunningen en ontwikkelingen mogelijk te maken. Om dat juridisch aan te tonen gaan we voor stikstofreductie uiteindelijk, in overleg met de sectoren, normen vastleggen in de omgevingsverordening.

In de aanpak Veluwe wordt de ondernemer centraal gesteld. Uitgangspunt is dat de ondernemer zelf kan bepalen hoe hij wil werken aan stikstofreductie, met ondersteuning vanuit de overheden. Zo kan de agrariër vanuit vakmanschap bepalen wat voor zijn bedrijfssituatie de beste stap is.

7. Wanneer merken we effect?

De aanpak is een meerjarig programma. Resultaten worden stap voor stap zichtbaar en worden continu gemonitord.

8. Wat betekent dit voor vergunningen?

Vergunningverlening kan weer mogelijk worden als er aantoonbare vooruitgang is in stikstofreductie, natuurherstel en waterkwaliteit. Vergunningverlening rond de Veluwe kan weer breder loskomen als er beleid is vastgesteld in de omgevingsverordening en omgevingsprogramma, en er een landelijk maatregelenpakket is vastgesteld. Dat zal op zijn vroegst in 2027 of 2028 zijn. De provincie maakt ondertussen via de extern/intern salderingsregels met mate vergunningverlening mogelijk, afhankelijk van de situatie van het bedrijf.

9. Aan de overheden de PAS-melders om de Veluwe legaliseren?

Onderdeel van de Aanpak Veluwe is om de PAS-melders rondom de Veluwe te legaliseren zodra dit mogelijk is.

10. Hoe verhoudt deze eerste tranche zich tot het maatregelenpakket van de Taskforce Landbouw Natuur en Stikstof?

De overheid wil snel aan de slag in het landelijk gebied rond de Veluwe. Daarom is een eerste stap in het uitvoeringsplan vastgesteld. Eind juni komt de Taskforce met een pakket aan maatregelen. Daarna wordt dit gelijk verder uitgewerkt en afgestemd, waarna besluitvorming vormt over het volledige plan. Het plan wordt daarna elk jaar bijgewerkt. Dit is een aanpak voor de lange termijn: het programma loopt minimaal 10 jaar. Het werk wordt stap voor stap opgepakt, zodat we kunnen bijsturen waar nodig. Zo blijven we aansluiten bij wat ondernemers en de Veluwe nodig hebben.

11. Hoe verhoudt deze eerste tranche zich tot de lange termijn?

De aanpak is onderdeel van een programma dat minimaal 10 jaar loopt. De uitvoering gebeurt in stappen (tranches), zodat er ruimte is om bij te sturen.

12. Hoeveel geld is beschikbaar en waarvoor?

Er is maximaal €300 miljoen beschikbaar vanuit het Rijk. Deze middelen worden ingezet voor maatregelen zoals emissiereductie, natuurherstel en beekdalherstel, en voor ondersteuning en uitvoering. In 2026 komen er subsidies voor technische stalmaatregelen, een landelijke beëindigingsregeling, en subsidie voor bekalking.

13. Hoe wordt dit geld verdeeld?

De verdeling is indicatief: voor de Veluwe gaat het om:

- a) extensivering en vrijwillige beëindiging grondgebonden veehouderij: circa 47%
- b) bedrijfsgerichte maatregelen zoals technische maatregelen, managementmaatregelen: circa 30%
- c) Gebieds- en systeemmaatregelen gericht op natuurherstel en hydrologie: circa 15%
- d) Maatwerk, ondernemersgerichte maatregelen en monitoring: circa 8%

Deze begroting wordt nog vertaald naar een uitvoeringsprogramma voor 2026/2027 met daarin concrete subsidies, ondersteuning voor ondernemers en projecten.

14. Wat betekent het dat de Eerste Kamer de begroting LVVN nog moet goedkeuren?

De 300 mln is opgenomen in de begroting 2026 van LVVN. Die ligt op dit moment voor goedkeuring voor in de Eerste Kamer. Het ministerie kan de middelen pas echt uitgeven als de begroting is aangenomen. Alle voorbereidingen om ook snel te kunnen uitkeren aan de provincie Gelderland, die als regiokassier gaat optreden, zijn al genomen. We

verwachten in de uitvoering geen vertraging hierdoor. De provincie Gelderland heeft middelen beschikbaar om in de tussentijd door te kunnen gaan.

15. De financiële tabellen in de hoofdtekst en de bijlage van het Uitvoeringsplan zijn niet precies hetzelfde. Wat is er met de 7 mln die beschikbaar is voor het meetnetwerk?

Binnen het pakket van 300 mln is 7 mln beschikbaar voor verdere uitbouw van het meetnetwerk voor stikstof wat is opgebouwd vanuit de regiodeal Foodvalley.

Afgesproken is dat dit meetnetwerk onderdeel is van het landelijke meetnetwerk. Op die manier zorgen we er voor dat de kennisopbouw, de systemen en de methodieken die we gebruiken landelijk en regionaal goed op elkaar aansluiten. De financiering van het landelijke meetnetwerk gaat via de LVVN-begroting, er is voor gekozen om de 7 mln vanuit het pakket van de Aanpak Veluwe hier op de LVVN-begroting aan toe te voegen. Vandaar dat er maximaal nog 293 mln naar de regiokassier, de provincie Gelderland, gaat en niet 300 mln. Dit is de reden dat de tabel met daarin de besteding van het pakket optelt tot 300 mln en de tabel in de bijlage die aangeeft wat er naar de regiokassier gaat tot 293 mln.